

# KOLOSI

## Ñeti garosikao

Kolosi ñeti epovoz ñeti kapot ev. Met Esia zeisik Kolosi zei ahot Epesas zeitaz totoi demahan hehaek Pol añarab Iesuz homet hehariz hat ñeti epov menat meeh. Met porah pi Epesas, Pilipai, met Pilemon ñeti poñ amun menat paruhaz meeh.

Met Pol Kolosi zeitak nasap ok, oñ Epapras aban pop poek sat añarabon ñetiv mañoohan paru nari Iesuz homeo badae batah. Tahan aban moreg narihö emat parun ñeti moregañ mañoohaek, Epapras Roma zeitak sat ñeti pov Polin mañah. Povoz Pol ñeti hañ epov menat aban nañariv Tikikasir Onesimas manahan, parup basat Kolosi añarab manahan rekö hah. Met Kolosi ñeti epovok Pol paru aban moregariz mañoohat hat navetetü, oñ Kristoz nonoroh tin sohopenez ñetiv parun bar mañah.

Met Iesu abarah sahan krismasañ 30-z zut bon tahan, Pol Roma zei ahö potak kakam zeimakeh heharah Pilipai zeitak Iesuz homet hehariz homet ñeti pov menat meeh.

---

## Aban Pol ñeti epov menah

**1** <sup>1</sup>Ne Pol, met God pimauz hodadevok ne ba ou navatahan, Iesu Kristoz aposor abanap ravoh, met ner darim bosip ravat hezap Timoti popunañ honeo deip ev het, <sup>2</sup>ari Kolosi añarab Kristoz homeo badae batat pim ñetiv tin bahorë hat hezaek, deim bosir sau ravat hezariz homet ñeti epov menakaz ev teg.

Met God darim Papap pimauhö ari masakao anohopenen lop tinarizarohañ hepekez ne zait toh.

## Pol Kolosi poriz mañ mañah

<sup>3-4</sup>Met ari Iesu Kristoz zait tat homeo badae batat het, pim añarab ravamah-modari lopori manat masak metameg-ñetiv hahan deip hatevetet orah rezah mañ mañameg-porah arimaz homet darim Amip Iesu Kristoz Papap Godin biñ mañameg. <sup>5</sup>Met Iesuz ñeti rotapuv arin añoohan hatevetet barotap bateg. Tat tokat dari pohao abarah tin hekazavoz ari biñ ravat het, Iesuz ñetivoz homet modari lopori manat

masak metameg-ñeti pov hahan deip hatevetet biñ ravat Godin, “Paru tin tamah,” pot arimaz piin mañameg. <sup>6</sup>Met God dari masakao anat Iesu meeh-ñeti pov arin añahan, hatevetet tin hodad ravat ariti horiv hehaek betet tin ravovai samegivoz zut, paru Iesuz ñeti tin tapü epov mañovai samahan zeï maposikaroh an pap manamahan, añarab modari hatevetet tin hodad ravat paruti horiv hehaek, betet petev tin tovai samah. <sup>7</sup>Met Epapras deipim bosip Iesu Kristoz gog aban tinap ravat hezan dei pimaz zait tat hez. Met deip emat arin Kristoz ñetiv añakaz bapap tegin, pi ak garos emat ñeti tin pov arin bar añah. <sup>8</sup>Met bar añahaekanañ pi maot ev emat Godiz Pul Tinapuhö hodadeo anamahan, ari añarab modari lop masak metameg-ñeti pov deipin bar añahan hateveteg.

### **God paru bakez batapanez mañah**

<sup>9</sup>Met arim pot tameg-ñeti pov bar añahan deip hateveteg-porahanañ, dei orah rezah God ari eñizohopanez hat epat mañeo hameg, Met Godiz Pul Tinapuhö ari hodad tinao anohopanen, ari ñeti tinañihar haovai mod tairañ tovai sohopeken, pi etet biñ ravohopanez nen poñihar arim loporizaroh an pap manapanez homet piin mañ mañameg. <sup>10</sup>Met pot ari pim zaitivok tovai sohopeken, ziñik ul tinañ badamahavoz zut, arim tin tohopekez povor kao ahoam berevohopanen, ari pim hezhezavoz kapotaz tin hodad ravovai sohopeken pi arimaz biñ ravohopan. <sup>11</sup>Met God pimauhö kez ahö tin hez-povonañ arim loporizaroh bakez avatohopanen ari kez tat hepeken, ariti honoñai nao ma tairao ou ravohopanez porah rekot ari nañodotü, oñ rez kek tat tin tovai biñ ravat sohopek. Met pot arimaz homet deip mañ hameg. <sup>12</sup>Met darim Papapuhö añarab pim aliz tinavok samaharinañ ari honeo ravat sohopeken, anohopanez hahan hez-pov bepekez hat batin haavatat eñehan hez, povoz homet ari pimaz biñ ravat, “Deim Papap tin eteñ,” pot piin mañohozei. <sup>13</sup>Met garos darim hodadeo kuturutaz zut kut tat het tovai emoogiekanañ, pi avat pimauz ro zait tat hezapunañ honeo het sookan pi darimaz korav hepanez hat haeñehan hez. <sup>14</sup>Met darim hori tovai emoog-poñihö bitomez zut edemahan hegiek, ro popuhö dari ba evilapanez hat hañ horiv bat ñomahapuh darim hori poñ ba ol haveteh.

### **Kristoz tat hezavoz kapot ev**

<sup>15</sup>Met dari ham añarabohö rekot Godin et narez, oñ ro pim zut hez-pop erat paru Papapuz hezhez tinao ourah añairahan dari etet hodad raveg. Met ro pop pim Papapuhö dari ma nonair nai mapotü matut etahan hez-potuz maup ravat hez. <sup>16-17</sup>Met tairaz pi maup ravat hez hometunei, oñ batam nonair nai bonorah God nonair nai map matut tapanez hahan pim rop gog pov tah. Tahapuh nonair nai map abarah hezatü, ma ev hamarrah hezatü, ma tairari izek het kezavonañ hez-pori, ma dari

añaraboz eteamegitur, et narë hezatur Kristo pi nenap maup ravat nonair nai mapotü tovai sohopenez hat matut tahaek taputam het tovai samah. <sup>18</sup>Met dari pim añarab togut ravat hezari pim herisiz zut ravat hezan, pi dari pori tin hekaz gagao ravat hez. Met ro nen pop ñomahan, darim ñomat tokat maot bal hakazat pi garosik baval hahap ok, povoz pi pop nonair nai mapotuz korav ahop ravat hez. <sup>19</sup>Met God pot homeh, Met nem kezavor hezhez tinao piití manoman map an pap manat hepan. <sup>20</sup>Tapanen hamarah hezari, ma revah abarah hezari, horí tohot nehanañ main ravat hezaek, piuhö maot nenañ honeo bavatapan. Pot homehapuh pim rop meehan erahan zirah ur ñomahan, dari Godinañ honeo lop honerí ravat hekaz nonor pim ro popuhö ba ou batah.

<sup>21</sup>Met batam ari Godiz ñarohol narav, oñ horí ahoñ tovai emohot patari ravat heg. <sup>22</sup>Oñ petev arim Pap popuz nakoe sepeken ñevok evizat an etapanez porah, arití horiv bon hepanen ari tinari hepekez hat, pim rop meehan erat ñomat tin etah. Tat pim Papapunañ bahoneo avatahan ari pim ñarohol raveg. <sup>23</sup>Met Kristo pot tah-ñetí tin pov arin añahan hatevetet pimaz homeo badae batat epat homeameg, Dari Godinañ honeo pohao het hek. Pot homet hez. Oñ ganö mod narihö moreg nao añapanen hatevetet, añapanez pov barotap batat ari Kristoz homet hezaek kaev ravat betepek hezavoz, tin homet kez tat bat hezei. Met ne Pol Iesuz ñetí tin epovoz gogot tamohop ev, met neohö ari añarab patarin añovai emoohok, ari hatevetet modarin mañoogin, paruhoe ñetí tin pov mañovai samahan zeí maposikaroh ahö ravovai samah.

### **Poliz gogot toohat ñetiv**

<sup>24</sup>Met ne ari Kristoz añarab togut ravat hezariz hat kakamao hatevetehot ev hez. Met pi dari tin etapanez hat orah rezah hamarah kakam tovai emooh-povoz zut, dari kakamao hateveteokazat hez, povoz ne amun ari pimeri eñizomaz hat gogot tovai emamohok, paru ev kakamao netamah-poñiz homet ne kaev narav, oñ biñ ravat hez. <sup>25</sup>Met ne ari añarab pimaz homet togü honet ravat sameg-poriz gogot etohomaz God pimauhö ba ou navatahan hez, povoz ne pim ñetí nao ba iz navatotü, oñ ari tin hodad tohopekez map añovai sohomaz nañah. <sup>26-27</sup>Met batam ñetí añomaz toh-epov iz ravat hehan, paru darim iz mimihol hatevetet hodad nat het tovai emooh, oñ petev God pimauhö ba iz batahan heh-ñetí epov ba ou batahan hezaek, dari pim añarab epat hatevetet hodad raveg, Met Kristo dei Zuda añarab nenarinañ nakez, oñ ari añarab patariz loporizaroh pi amun honeo hezaek, tokat ari sat pim alizavon etet biñ ravat pinañ honeo hepek. Pot ou ravahan dari hodad ravat epat hameg, Rotap Godiz hodadeo map tinaharam hez. <sup>28</sup>Met dei Timoti hodad tinavonañ het orah rezah Kristoz ñetiv ari añarab mapori hodad tepekez añovai sameg. Met ari hodad tinao bat Godiz nakoe sepekez

porah, ari Kristonañ honeo het aban kutariz zut naketü, oñ aban hodad tinavonañariz hezatz hepekez zait teg, povoz homet deip ev ari maporin añameg. <sup>29</sup>Met ari hodad tin povonañ hepekez hat Kristo ne bakez navatat hezan, rez kek tat pim gogot kez tamohoek hori narav, oñ ne am tinam tovai samoh.

#### Dari Iesuz homet hekaz ñetiv

**2** <sup>1</sup>Met ari epat hodad tepekez ne zait toh, met ari Kolosi añarab, ma Leodisia añarab, ma añarab mod tairari, ari nem taevavon et narë hezari, ne arimaz orah rezah homet mañ gogot aviam tamoh bon, oñ ne mañ gogot kez tovai samoh. <sup>2</sup>Met ari epat tovai sohopekez ne zait tat gog kez epov tamoh, Ari lop honeri ravat het kez tat rouvat ñaihet natotü, oñ tin het nae nap masak metovai sohopek. Met pot tohopekepuh, batam Godiz ñeti iz ravat hehao Kristo pi ñeti povoz maup erahan ou ravah-povon hatevetehot, map tin hodad tat epat hahopekez ne zait toh, “Met ñeti epov moreg bonov, oñ ñeti rotapuv ev hateveteameg.” <sup>3</sup>Met Kristo nenapuz loporih Godiz hodad tinavor hezhez tin pov an pap manat hezaek, piuhö añaïrohopenen, dari tin hodad tohokaz nonor piiti hez.

<sup>4</sup>Met tairaiz epat ev menamoh hometunei, oñ ganö mod nari ñeti moreg nao añapanen, ari hatevetet kapotaz tin hodad nataek betezam zait tat, “Ñeti tinao ev añamah,” pot hapek hezavoz ne ev menamoh. <sup>5</sup>Met rotap ne emat arinañ nakez, oñ nem loporih arimaz zakep tat homeme hezan nem homeo arinañ honeo hakez-pot ravat hez. Tat ari Kristoz homeo tin badae batat het tin togü honet ravat kez tat het sameg-pot ñetiv hahan, ne hatevetet hodad ravat arimaz biñ ravoh.

#### Dari Kristonañ tin hek

<sup>6</sup>Met ari Iesu Kristoz homeo badae bategipuh, “Darim Amip ok,” pot hameg, povoz ari pinañ honeo het sa em tohozei. <sup>7</sup>Met aban nap zeimak demapanez hat bahahav kez bareñamahan, hamarrah er horat dao hat hezan, zeimak kez tat bat hez-povoz zut Iesu pi tin hepekezavoz maup okeg, ari pi tinam kez tat bahorë hat het tohopeken, batam aban Epapras ari Kristoz homehopekez añaïrooh-pov arim loporizaro ahö ravat kez ravat hep. Tapanen ari Iesuz map biñ ravat, “Ni tin etameñ,” pot piin mañovai sohopek.

<sup>8</sup>Met aban mod narihö arin ñeti betez upai teptepivov zut nao aña moreg etohopenen, ari povoti sat hori ravat hepek hezavoz tin homet hezei. Met aban pot añaohopanez pori ñeti navokanañ navok añaohopan, ma ham eparahaz hodadevonañ parum iz mimiholoz haoh-ñeti nao ok añaohopan, oñ ñeti poñ Iesu Kristoz bonoñ ok. <sup>9</sup>Met arin pot añaohopanez pori moregari ok, oñ Godiz kez ahovor hezhez tinao Kristo ham herisinañ hehan eteg-popuz loporih an pap manat hezaek, <sup>10</sup>ari pinañ honeo

hezariz loporizaroh amun Godiz kez pov ahö ravat hez. Met Kristo pi nenapuhö ham eparahaz ma abarahaz kezavonañ het tamah-mod map pori ritou metat pi nenap map ahop ravat hez, povoz ari pimaz homet hezari, modariz ñeti moreg añohopanezañin hatevetetunei. <sup>11</sup>Met dei avatooharah deim biz kosiñ marañinañ eeloohavoz zut, Kristohö arim heri kosiñ elat zait horiñ baveteh bon, oñ pi tapupuhö arim loporizaroh zait hori heh-poñiz kezao ba ol havetet pim masak tinao ari haanahan hez. <sup>12</sup>Met ari God Kristo baval hah-popuz kezavoz homet barotap bateg, povoz ari ivoh emeeh-porah Kristo ñomahapuh, zait horiñ bavon batahan pinañ honeo ravegiek, horivoz irih heg-pov bon hatah. Tahan God Kristo ñomahaekanañ maot baval hahavoz zut, ari hori toogiekanañ avat maot baval haakahan hez. <sup>13</sup>Met batam pi arim horiv bavon navat hehan arim horivonañ honeo het tovai emoogiek, petev ari Kristonañ bahoneo avatahan arim loporizaroh home magei tinavonañari haravat hez. Met rotap darim hori toog-poñ map ol haveteh. <sup>14</sup>Met pi tair tahapuh darim hori toog-poñ ba ol beteh hometunei, oñ batam dari Godiz ñeti katë hahan hezañ elat dari hori povor kao tovai emoog-poñin pi etehan midinai ravahanahoh, Kristo zirah urah-porah pi darim hori poñ bat het baol betehaek dari hori poñiz hañiv navotü. <sup>15</sup>Met Kristo zirah urahan ñomahaek pi Setenir pituholor hori modari ritou metat ourah dari añarab ahovokaroz ñaravatak parum kezao bat hor batahan dari epat hameg, “Rotap paru betez ravat hezari ok.”

### Ñeti betezañ barotap navatotuz ñetiv

<sup>16</sup>Met Kristo pot tat dari eñzah, povoz ari aban modarihö moreg etapan hezavoz tin homet hezei. Met aban porihö arimaz korav ahoi ravat hepanez hat ham eparaz hodadevonañ epat añamahavoz ev hamoh, “Evo, met gipizor ivov nainotuzao ok.” Ma, “Dei Zudaholoz topourat Godin biñ mañameg-aliz poñik ari amun honeo deinañ het tohozei.” Ma, “Ñonis limar tamahan deim togü manat tamegit ari tohozei.” Ma, “Deim gogot nat hez-aliz poñik ari amun tovai totunei. Met deim añameg-epeñ ari elepek, povoz hori ravepek.” Met pot parum ñeti añamah-epeñ ari tovai hatevetet baval hat totunei. <sup>17</sup>Met Kristo naem heh-porah pi tokat erapanez homet paru poñ tovai haemooh, oñ petev pi haerah, povoz dari Kristoz home magei tin anahan hez-nen povoz homet het tovai sohok. <sup>18</sup>Met paru añamoh-pori ham heri nenañiz hodadevonañ epat arin añamah, “Met dei potazao ba avatahan ahoam etet Godiz tin hodad ravat hezaek, deihö ari ritou etat hez, povoz deim hodadeo bat tamegit ari amun tohopek. Tat ari enzoliholoz abatañ bat hel batat mañ mañohot arim abatañ bat hor batat, Dari betezari ev, pot homehopek. Oñ añameg-epat ari nat hepek, povoz Godiz ñarohol ravat naketü.” Met eñarohol, paru arin pot añamah-pori parumauz heriñ bat hel batat hamahari ok,

povoz ari Iesuz homeo badae batameg-pov bon tapan hezavoz añamah-pov barotap batotunei, oñ, Paru ñeti betezañ ok dein añamah, pot ari homei. <sup>19</sup>Met paru pori Kristo darim gagao ravat hez-popunañ honeo nakez. Met darim gagañihö heriñiz korav hezan darim ururuñir kataneñ, ma nonair nai mapotü tin honeo het gogot tamah-povoz zut, Kristo darim gagao ravat hezan dari lop honerinañ ravat tin hezan, God pimauz zaitivok hodad tinao anovai samah. Oñ paru añamoh-pori Kristo betet paru main ravat hez, povoz arin añamah-poñ tovai hatevetetunei.

<sup>20</sup>Met Kristo ñomahapuh arim horiñiz irih heg-pov bavon batahan, ari maot ham eparaz hodad horivonañ nakez, povoz tairaz ari maot ham añaraboz añamahat hatevetet baval hat tameg? <sup>21</sup>Met ham añarab hamoh-pori moreg arin epat añamah, “God darin etet biñ ravapanez hat gipiz epat nainotü, ma pei epotü navotuz dei ahaogagin hez, povoz ari tovai bat notunei.” <sup>22</sup>Met parum pot añamah-potü nohot hekan maot zuam bon tapanezatü ok. Met potuz ahaoghamah-pori parum lop nenarizarotihanañ hodadeo bat okat añamah, oñ Godihö hodad pov mañamah-bonov ok, povoz hatevetet tovai baval haotunei. <sup>23</sup>Met paru parumauz hodadevok enzoliholoz abatañ bat hel batat arim abatañ bat hor batat hepekez añat epat añamah, “Met darim loporizaroh zait horiñ ahö ravapan hezavoz, darim heriñik urat kakam ahov hateveteokan poñ bon tohohan.” Pot hamahavoz ari nari hatevetet, “Rotap paru hodad tinavonañarihö ak hamah,” pot hameg batah. Oñ parum añamah-poñ baval hat ari tovai sohopek, povoz arim zait horiñ bon natotü, oñ am ahö ravovai sohohan. Povoz parum añamah-ñeti poñiz betezañ ok, pot ne arin ev bar añamoh.

### Dari Kristonañ mageiri ravat hez

**3** <sup>1-2</sup>Met dari hori tohot hegiekanañ God avat Kristonañ bahoneo avatahan, dari home mageivonañari ravat hez, povoz ev ham eparaz nonair nai potuzahar arim hodadeo manat het totunei, oñ Kristo abarah helat Godiz nakoe tek garos tinatak toutat hez-poek ari sat hezhez tinao bar batat hepekez zait tat homet het tovai sohozei. <sup>3</sup>Met Kristo ñomahapuh arim zait horiñinañ hegiek, kez tat hori poñ bavon batahan, petev ari mageiri ravat Kristo Godinañ honeo hez-popunañ honeo het pim hezhez tinavoz ñaravatak ari hez. <sup>4</sup>Met pi arim hezhez tin okovoz maup maot emapanez porah ari amun pim aliz tinavoz lopotak pinañ honeo ravat hepek.

### Dari mageiri ravat hekaz ñetiv

<sup>5</sup>Povoz ham eparah tamah-hori epeñ pohao betei, Biz bogi tao, modapuz añap ma abupun etet zait tao, ma home horiv, ma modarizatuz etet zait tao. Met modarizatuz etet zait tepek, povoz arim loporizaroh

Godiz biñ ravat sameg-pov bavon batovai zait hori povohar ahö ravat sohopanen, ari nen potuzahar homevai sohopek. <sup>6</sup>Met hori potuhar tovai sohot Godiz ñeti kateñir ah ñeñ elohopanez poriz pi mogao tat hañ horiv tokat metapan. <sup>7</sup>Met batam ari horivonañ hegirah añamoh-epeñ arim loporizaroh an pap manat hehan tovai emoog. <sup>8-9</sup>Oñ petev ari nonair nai hori mod epotü amun betei, Modariz mogao tat gitait ravat ñe horiñ mañameg-pov, ma lop horiri homeameg-pov, ma modapuz ñeti pekü hamegiñir, ñeti moreg hamegiñ, map añamoh-epeñ maot tovai arim gizañikanañ haotunei. Met ari batam hori toog-epeñ havetet, <sup>10</sup>mageiri haravat hez. Pot haravat hezan orah rezah God bamagei avatah-pop pimauhö eñizamahapuh, arim loporizaroh pimauz zut tinari ravovai sohopekez hat am bamagei avatovai samah. <sup>11</sup>Met batam dari main main ravat heg-pov Godihö bavon batat togü honet ba avatahan hez. Povož dari Zudahol, ma Grik añarab, kosiñ meelahan hezarir kosiñ nameel hez-pori, durir aerari, ma añarab aban ahoriñ zum tahan parum irih het itir as metohot hezari, ma moni gogot tamahari, dari pori toguñ main main ravat hez bon, oñ dari mapori petev togü honet ravat hezan Kristo nenap darim ahö garosikap ravat het dari maporiz ñaravatak pi hez.

#### Dari modari loporí manook

<sup>12</sup>Met God ari ba ou avatahan pim añarab tinari ravat hezan pi arimaz zait tat loporí anat eñizat hez, povoz arim abatañ bat hel batotunei, ma modari hori etohopanen ari hañ horiv metotunei, oñ ari nae nap masak metohot lop tinarizaronañ hezei. <sup>13</sup>Pot tohot paru Iesuz aviam homeo badae batat hepenez pori meñizat tin metovai sohozei. Met pot tovai sohopeken, mod nariñ hori nao arih etapan, povoz ari hometunei, oñ darim Amip pi dari hori toogivoz hañiv naetotuz hahan hez-povoz zut ari amun arim modariñ hori tairañ etohopanez poñiz zuam kos rez manat tovai hañiv metotunei. <sup>14</sup>Pot tohot tin ari togü honet ravat hez-pov bon tapan hezavoz ari homet nae nap meñizat masak metohot hezei. <sup>15</sup>Met God ari bahoneo avatahan Kristo pim lop tinari ari anahan hez, povoz pim nonoroh tinam sohopekez lop tin porí anahan hezaek, arimaz korav het pim nonor añairohopanen ari orah rezah pimaz biñ ravat het tovai sohozei. <sup>16</sup>Tat ham añarab parum kareñ tin bizat hezavoz zut Kristoz ñeti tin hahan hezan hateveteameg-poñ arim loporizaroh tin bizat homevai sohozei. Tat ari pim hodad tinavonañ het ganö hori nao ari tepek hezavoz, nae nap badede mañohot hezei. Tat pim tin eñizamahavoz homet zait tat daa arim hodad hezañ, ma daa pim Pul Tinapuhö hodadeo anohopanez hezat poñ hahozei. <sup>17</sup>Tat nonair nai tin tohopekez potü arim main totunei, oñ darim Amip Iesunañ honeo het tovai sohot, pi dari eñizat añairat hezan tovai samegivoz homet, God darim Papapun biñ mañohozei.

### Añarabor ñarohol tohopanez ñetiñ

<sup>18</sup>Met ari añahol hatevetei, darim Amipuz nonoroh tinam sohopekez hat, arim abuholoz añohopanezat hatevetet baval hat tovai sohozei.

<sup>19</sup>Met ari abuhol amun epat hatevetei, arim añaholon kez ravat ser mañotunei, oñ parumaz zakep tat loporizaro manat meñizohozei.

<sup>20</sup>Met ari ñarohol amun tin hatevetei, arim nonor papaz map añohopanezat tin hatevetet baval hat tovai sohopek, povoz God etet arimaz biñ ravat hepan.

<sup>21</sup>Met ari nonor pap amun tin hatevetei, ganö arim ñarohol tin tovai sohopanez ñeti pov parun mañohopekezarrah kaev ravapan hezavoz, tovai ari kezavonañ naiz parun mañotunei, oñ tinam masakavonañ arim ñaroholon mañohozei.

<sup>22</sup>Met ari añarab aban ahorihö zum etahan het itir as metohot hezari hatevetei, met arim aban gogovoz korav hezariz añohopanezat baval hat tohozei. Tat pori arin etehopanen añohopanezat tohopeken, arimaz biñ ravat zait tapanez nen povozahar hometunei, oñ paru koravori mod naek sat hepenez porah amun, Darim Amipuz irih dari ev hez, pot homet pi arin etet biñ ravohopanez arim gog tamegit tinam tohozei. <sup>23</sup>Tat ari nonair nai tairatü tohopeken añarab etet zait tapanez hometunei, oñ darim Amip etet biñ ravapanez nen potuhar ari zaitivonañ het tin tovai sohozei. <sup>24</sup>Met pot tohot epat homevai sohozei, Dei añarab ahö nen okoriz irih hez bon, oñ deim Amip Kristoz irih amun het tovai sameg. Pot homet tin tovai sohopekezavoz pi hañ tinao ari anohopan. <sup>25</sup>Met God añarab abatavonañ ahoriz homet añarab abatao bonoriz hom namee hez bon, oñ pi tokat dari mapori ñevok evizat an etapanez porahahoh, tairari hori tohopanez pori horivoz hañiv manapan.

**4** <sup>1</sup>Met ari aban ahoi hatevetei, met arim ahop abarah het arin etet hez, povoz gog aban arim irih hez-poriz tin korav het tovai sohozei.

### Mañeo hahopanez mañah

<sup>2</sup>Met ari mapori tinam hatevetei, met orah rezah ari rez kek tat het Godin mañ mañovai mod navoz honeo homevai mañ mañotunei, oñ tinam pi nenapuz homet biñ ravat, “Tin tat eñizameñ,” pot mañohozei. <sup>3-4</sup>Met pot mañovai dei ñeti epov menameg-eperiz amun mañ mañohopeken, God dei eñizat deim nonor ba ou batapanen, Kristoz ñeti batam izek ravat hehavoz kapot añarab modarin mañovai sohok. Met ari hodad, batam ñeti epov mañohomaz God neen nañahan añarabon mañovai emoohovoz hat, paru ev kakam zeimakeh ne nemerizahan hez. Oñ am bar mañovai sohomaz zait tat hez, povoz God neñizohopanez hat ari nemaz am mañ hahozei.

<sup>5</sup>Met ari añarab mod Iesuz ñetivovoz kapotaz unun manat hodad nat hez-porinañ honeo hepekez porah ari betezam hetunei, oñ tin paru meñizat



Iesuz ñetiv paru porin mañohopekez povozahar ari homevai sohozei. <sup>6</sup>Ma arim modarinañ hodad tinavonañ het Kristoz ñetiv mañohopeken, paru tairari hatevetet ñetì povoz kapotaz at añohopanez porin amun ñetì hañ tinañihar mañohopek.

### Ñetì meteñ ev

<sup>7-8</sup>Met Tikikas pi darim Amipuz gogovok deinañ honeo ev het tin tamah-pop arihaz meeman emat, nenañ honeo hezariz deim tair tameg-ñetì pov arin bar añapan. Met ñetì povon ari hatevetet deimaz biñ ravat hepekez ne zait toh, povoz pi arihaz meeman emapanez ok toh. <sup>9</sup>Met pinañ honeo Onesimas deim bosip ravat hezan dei pimaz zait tat hezap, batam arim zeitakanañ ev emat deinañ honeo het gogot tin tamah-pop amun meeman parup honeo ok emat, ev nonair nai deim tameg-potuz ñetiv arin bar añapan.

<sup>10-11</sup>Met Aristakas amun nenañ ev kakam zeimakeh deip hezapur Mak pi Banabasiz napapur Zosua pim abat modao Zastas paru porihö arimaz homet, “Paru tin hep,” pot ñetiv hahaek ne ev menoh. Met Zuda aban pori Iesuz homeo badae batat het nenañ honeo ravat añarab Godiz homeo badae batohopanez ñetì pov neñizat parun mañamah. Met Mak pi ak emapanez ñetiv ari hat haveteg, povoz pi ak emapanen ari tin metohozei.

<sup>12</sup>Met Epapras Iesu Kristoz gog abanap arinañ hehaekanañ ev emat hez-pop arimaz homet, “Ari tin hepek,” pot ñetiv hahaek ne ev menoh. Met pi orah rezah ari tin het Godiz añarab ravat pim zaitivok tinam tovai sohopekez hat Godin ahoam mañ mañamah. <sup>13</sup>Met rotap pi ari Kolosi añarab, ma Leodisia añarab, ma Irapolis añaraboz homet kezao ahoam mañ hamahan ne hateveteamohoe, ev añamoh. <sup>14</sup>Met Ruka deim dokta aban tinapur Dimas amun arimaz homet, “Paru tin hepenez dei zait teg,” pot ñetiv hahaek ne ev menoh.

<sup>15</sup>Met añ nap pim abatao Nimpar popuz zeimakeh Iesuz ñetiv hatevetehopanez topouramaharir Leodisia zeitak hez-arim mod pori tin hepenez homeamohoe, ari tep epee rekö hat parun epat mañei, “Pol ari tin hepekez hah.” <sup>16</sup>Met tep menoh-epee rekö hat Leodisia añarab manepeken paruhoe rekö hap. Met Leodisia poriz homet menat meohö-tep poe paru rekö hat arihoe anapanen rekö hazei.

<sup>17</sup>Met darim Amipuhö Akipasin pim gog tohopanez mañah-pov rez kek tat pi am tin tovai sohot bavon batap, pot mañei.

<sup>18</sup>Met aban mod napun ñetì epov mañohon tepaek menovai emoohaek, nemauhoe ñetì meteo ev nem marasinañ menamoh. Met ari Kolosi añarabon epat añom, “Ari tin hepekez ne zait toh.” Met ne ev kakam zeimakeh hezaekaz ari nemaz amun unun manotunei, oñ nemaz homet mañ hahozei.

Met Godiz masakao arinañ hepenez ne zait toh.

(Pol ñetiv hahan menahat nen ev.)